

NYHEDSBREV | 2022-2023 | 14. SEPTEMBER 2023

Den årlige tale om den Europæiske Unions tilstand - 2023

Dansk innovation og grøn omstilling blev fremhævet af Kommissionsformanden i talen, hvor von der Leyen udover Unionens støtte til Ukraine bl.a. kom ind på kunstig intelligens, klima, migration og udvidelse.

Hovedtemaerne i talen

Talen handlede ikke kun om krigen i Ukraine, men den var stærkt påvirket af krigens konsekvenser og de mulige svar herpå - herunder især ambitionerne om at åbne forhandlinger om optagelse af Ukraine og andre lande.

Ursula von der Leyen sagde bl.a.:

"Vi må tænke over, hvordan vi gør klar til at fuldende Unionen. Med udvidelse følger også en fordybelse af den politiske union. [...] Historien kalder på os for at færdiggøre vores union. Vi kan ikke efterlade andre europæere bag os. Derfor skal vi opstille en vision for en succesfuld udvidelse, hvor over 500 millioner borgere sammen lever, studerer og arbejder i frihed."

Kommissionsformanden fandt, at den næste udvidelse skal være katalysator for fremskridt og europæisk integration. I forlængelse af dette fremhævede hun ligesom i sidste års tale muligheden for en reform af EU gennem nedsættelse af et europæisk konvent, som forberedelse til traktatændringer, når og hvis der bliver behov for det. Det blev samtidig understreget, at

optagelse af nye medlemslande skal være meritbaseret.

Ursula von der Leyen nævnte ikke specifikt, hvad traktatændringer i givet fald vil bestå af. Der er antageligt tale om flere afgørelser med kvalificeret flertal på nye politikområder for at undgå, at enkelte medlemslande kan bremse forslag via kravet om enstemmighed.

I sin tale fokuserede von der Leyen også på EU's plads i det internationale samfund. Hun fremhævede bl.a. EU som en global bannerfører indenfor regler om onlinerettigheder og kunstig intelligens. Hun pegede endvidere på, at grundlaget for en forsvarsunion er blevet lagt.

Indenfor økonomi og grøn omstilling fremhævede Kommissionsformanden den europæiske grønne pagt som omdrejningspunkt for økonomien, og på migrationsområdet var bekæmpelse af menneskesmuglere i fokus.

Hun nævnte i øvrigt, at hun var på vej til Danmark for at opleve grøn innovation på første hånd, idet hun den 14. september sammen med statsministeren skulle markere søsætningen af det første containerskib, der bruger ren methanol fremstillet ved solenergi.

Kommissionsformanden understregede ligeledes betydningen af en retfærdig omstilling af landbruget. Hun gav udtryk for, at der er brug for mere dialog og mindre polarisering. Hun var af den faste overbevisning, at landbrug og naturbeskyttelse kan forenes.

Nye initiativer

I løbet af talen om Unionens tilstand præsenterede von der Leyen en række nye initiativer og tiltag på vegne af Kommissionen indenfor følgende emner:

Den grønne pagt

- Kommissionen vil iværksætte en antisubsidieundersøgelse af elbiler fra Kina.
- Kommissionen ønsker at indlede en strategisk dialog om landbrugets fremtid i EU.

Erhvervslivets udfordringer

Kommissionsformanden nævnte tre store økonomiske udfordringer for EU's erhvervsliv i det kommende år: 1) manglen på arbejdskraft og bestemte kvalifikationer, 2) inflationen og 3) at gøre det lettere at drive virksomhed.

- Grundet manglen på kvalificeret arbejdskraft vil Kommissionen sammen med det kommende belgiske formandskab i foråret 2024 indbyde til et nyt topmøde mellem arbejdsmarkedets parter.
 - For at gøre det lettere at drive virksomhed vil Kommissionen udpege en SMV-repræsentant, der skal rapportere direkte til Kommissionsformanden.
 - For at gøre det lettere at drive virksomhed vil Kommissionen allerede i oktober 2023 fremsætte lovgivningsforslag mhp. at mindske rapporteringsforpligtelserne på europæisk plan med 25 pct.
-

Kritiske råstoffer

Kritiske råstoffer er en central del af europæisk produktion og innovation, hvilket også gør det til et vigtigt element for europæisk handel.

- Kommissionen har anmodet Mario Draghi om at udarbejde en rapport, der analyserer europæisk konkurrenceevne i fremtiden.

Den digitale tidsalder

Von der Leyen fandt, at Europa i samarbejde med sine partnere bør føre an i etableringen af en ny global ramme for kunstig intelligens, som bygger på tre søjler: 1) sikkerhedsforanstaltninger, 2) forvaltning og 3) innovationsfremme.

- Kommissionen bebuder desuden et nyt initiativ, der skal gøre EU's højtydende computere tilgængelige for nystartede virksomheder, der beskæftiger sig med kunstig intelligens.
- Kommissionen lægger mht. kunstig intelligens ligeledes op til at etablere et internationalt ekspertpanel, svarende til FN's Klimapanel (IPCC) for klimaændringer, for at styre udviklingen. I den forbindelse bør der etableres globale minimumsstandarder for sikker og etisk anvendelse af kunstig intelligens.

Globalt udsyn

- Kommissionen vil sammen med den højtstående repræsentant Joseph Borrell udarbejde en ny strategi med fokus på anliggender af fælles interesse, som vil blive præsenteret på næste topmøde mellem EU og Den Afrikanske Union.

Migration

- Kommissionen vil tilrettelægge en international konvention om bekæmpelse af menneskesmugling.

Retsstatsprincippet

- Kommissionen vil udvide retsstatsrapporterne til at omfatte tiltrædelseslandene.

Udvidelse

- Kommissionen vil fremlægge sine idéer ved stats- og regeringschefernes drøftelser inden for rammerne af det belgiske formandskab.

Reaktioner fra de politiske grupper

EPP

Gruppeformanden for den konservative gruppe, Manfred Weber, italesatte tre prioriteter. Først og fremmest, fandt Weber på området om økonomisk vækst og konkurrenceevne, at "*vi har brug for vækst, vi har brug for arbejdspladser, vi har brug for anstændige indkomster, vi har brug for velstand, vi har brug for en stærk industri*". I den forbindelse hilste han initiativer til at mindske bureaukratiet, investere i innovation og forbedre handelsforbindelser velkommen.

Dernæst understregede Weber i forhold til migration, at EU er nødt til at

beslutte, hvem der kan komme ind ved grænserne, og nævnte beskyttelse af flygtninge som en del af det "europæiske DNA". For det tredje fandt Weber en europæisk forsvarsunion nødvendig.

S&D

Iratxe García, formanden for den socialistiske gruppe, fandt at EU's topprioriteter bør være grøn omstilling for at takle konsekvenserne af klimakrisen, samt genindustrialisering for at opnå strategisk autonomi. I forbindelse med Green Deal ærgrede García sig over den manglende vægt på at konsolidere Unionens sociale søjle.

García kom også med to opfordringer til Kommissionen. Først og fremmest, at kønsbestemt vold skulle tilføjes til listen over EU-forbrydelser. Dernæst, at finansieringen af genopbygningen af Ukraine bl.a. skal komme fra de indefrosne russiske aktiver.

Afrundingsvist, opfordrede S&D også EU til at sikre aftalen om migrationspagten og understregede, at *"europæernes penge ikke kan ende i lommerne på regeringer, der misbruger folks grundlæggende rettigheder"*.

Renew

Fra Renew Europe informerede Stéphane Séjourné, formanden for den liberale gruppe, om vigtigheden i at udnytte de resterende måneder af den nuværende lovgivende forsamling. Séjourné påskønnede fremgangen af den europæiske grønne pagt, samt de skridt der er taget som reaktion på pandemien og Ruslands aggression mod Ukraine. Formanden for Renew insisterede også på, at EU skal fokusere på genindustrialisering af Europa.

I sin reaktion på talen var Séjourné mere kritisk overfor migrationsområdet og lande, der ikke følger EU's spilleregler. Han understregede her behovet for en langsigtet plan på migrationsspørgsmål, og kritiserede reglen om enstemmighed i Rådet. I den forbindelse, opfordrede han Europa til at lytte til dommernes desperate anmodninger i Polen og Ungarn.

De Grønne

I spidsen for den grønne gruppe kritiserede Philippe Lamberts folk, der vil sætte klima- og miljølovgivningen på pause. Lamberts fandt, at *"vi er ikke hævet over naturen (...) uanset om vi kan lide det eller ej, er der grænser for, hvad vores planet kan tage, og hvad den kan give"*. Ifølge den grønne gruppe, repræsenterer den grønne omstilling *"den største enkeltstående økonomiske mulighed for Europa"*. Ligesom sin kollega i Renew, italesatte Lamberts også retsstatsprincippet, og opfordrede Kommissionen til at intensivere sin indsats imod overtrædelser - ikke kun i Polen og Ungarn.

ECR

Ryszard Legutko, formanden for De Europæiske Konservative og Reformister, satte spørgsmålstegn ved hvorvidt, unionen er i bedre form, end den var for 20 år siden. Legutko fandt, at *"svaret er nej, da der mere end nogensinde er ustabilitet, usikkerhed og høj inflation"*. Dette blev underbygget af argumenter om, at menneskesmugling trives i øjeblikket, at Green Deal er en dyr luksus, at omkostningerne ved EU's fælles gæld vil være dobbelt så store som forventet, og at EU's budget er i ruiner.

Legutko fandt, at Kommissionen bevæger sig i retning af oligarki, og at den blander sig for meget i nationale politik. I den forbindelse, fandt ECR også at Kommissionen forsøger at vælge regeringer, de ikke bryder sig om, efter at have gjort retsstatsprincippet til en karikatur.

Identitet og Demokrati (ID)

Med Green Deal fandt Marco Zanni, formanden for ID, at EU har "*en historisk mulighed for at være mindre ideologisk og mere pragmatisk*". Zanni fandt i den forbindelse også, at EU skal håndtere klimaforandringerne uden at skade "*vores landmænd, virksomheder eller boligejere*".

Zanni satte spørgsmålstejn ved de bebudede undersøgelser af udenlandske subsidier, og fremhævede at EU allerede er bekendt med, at Kina er involveret i unfair konkurrence. På migrationsområdet fandt Zanni, at det ikke vil være muligt at "*løse problemet*", selv om man i EU ikke kan blive enige i, at "*alle der ikke har ret til at være her, skal holde sig væk*".

The Left

Venstrefløjgruppen blev repræsenteret af Martin Schirdewan, som fandt, at "*sand politisk succes er reel effekt for et flertal af befolkningen, ikke ved veltalende taler*". I den forbindelse mente han, at virkeligheden for mange europæiske borgere er dystre pga. faldende realløn og stigende leveomkostninger, på trods af tomme løfter.

Schirdewan anklagede Kommissionen for at promovere et EU, der tjener virksomheder over de europæiske borgere, hvorved han nævnte, at 95 millioner mennesker i EU trues af fattigdom. I den sammenhæng, var det særligt arbejderne, pensionister og enlige mødre der blev fremhævet.

Vil du vide mere?

- [Kommissionsformand Ursula von der Leyens tale om Unionens tilstand](#)
- [Europa-Parlamentets Forskningstjeneste: von der Leyen-Kommissionens seks politiske prioriteter: status efter 2023](#)
- [Unionens tilstand 2023 – Hensigtserklæring \(inkl. varslede initiativer\)](#)

Produceret og skrevet af:

Maria Wildfang Madsen, Stagiaire i Bruxelles & Klaus Andersen, Folketingets repræsentant ved EU, tlf. 6162 3084

EU-nyt fra EU-konsulenterne sendes løbende til abonnenter i Folketinget